

Asia: VN/24520/2023

## Uuden vammaispalvelulain soveltamisalan tarkentaminen

### Lausunnonantajan lausunto

#### 1. Lausunnonantajan organisaatio

Hyvinvointialue

#### 2. Pidätkö hallituksen esitysluonnoksen 3 luvussa kerrottuja tavoitteita kannatettavina?

kyllä

#### Voit halutessasi esittää huomioita:

Huomioidaan muuttunut yhteiskunnallinen tilanne palvelujen järjestämisessä: rahoitus ja palveluiden saatavuus sekä muuttuneet asiakkuudet muuttuneessa ja muuttuvassa toimintaympäristössä. Poikkeuksena ovat hengityshalvauspotilaat, joiden palvelut siirtyvät terveydenhuollosta vammaispalvelulle järjestettäväksi: erityisesti hengityshalvauspotilaiden turvallisuus näkökulma ja hoidon vaatavuus ja hoidon takaaminen 24/7. Tämän asiakasryhmän oikeusturvaa pitäisi tarkentaa kaikkien osapuolten näkökulmasta (asiakas/hva-alue/avustaja/sosiaalityö). Sosiaalityölle tulee uudenlainen asiakasryhmä, jolla on terveydenhuollon vaativia erityistarpeita eikä sosiaalityössä ole tähän osaamista eikä tarvitse olla.

#### 3. Päästäänkö esitetyillä muutosehdotuksilla esityksen tavoitteisiin?

kyllä

#### Voit halutessasi esittää huomioita:

Hyvät edellytykset päästä tavoitteisiin on olemassa, lain toteutumista ja vaikuttavuutta tulee seurata. Mahdollisuus tehdä tarkennuksia on oltava siirtymäajan jälkeen. Siirtymäaika on hyvinvointialueille rahoituksellisesti kalleinta aikaa kolmen eri järjestämistavan vuoksi haastaen hyvinvointialueen vammaispalvelun sosiaalityön- ja ohjauksen sekä ensisijaisten palveluiden järjestämisen myös vammaisille henkilöille sopiviksi (esim. ikääntyneiden palvelut, lapsiperhepalvelut ja työikäisten palvelut). Haasteita aiheuttanee kuntien normaalipalvelut vammaisten lasten osalta, koska kuntien taloudellinen tilanne on heikko.

**4. Ovatko ensisijaisen lainsäädännön mukaisten palvelujen ensisijaisuutta korostavat säännökset mielestänne kannatettavia? (Vammaispalvelulain 2 §)**

kyllä

**Voit halutessasi esittää huomioita tai lisätä muutosehdotuksen:**

Vammaisuuden määritelmä tarkentuu tarkoituksenmukaisella tavalla tuoden vahvemmin esille uuden vammaispalvelulain olevan sosiaalihuoltolain erityislaki.

**5. Onko elämänvaiheessa tavanomaisesta poikkeavaa tarvetta koskeva säännösehdotus mielestänne kannatettava? (Vammaispalvelulain 2 §)**

kyllä

**Voit halutessasi esittää huomioita tai lisätä muutosehdotuksen:**

Eri elämänvaiheessa oleva toimintakyky arvioidaan tavanomaisen elämän toimintojen kautta. Vammaisuus ei itsessään ole ihmisiä eriyttävä asia, vaan vammaisuus on ihmisen erityispiirre, joka ei anna automaattisesti erityisoikeuksia suhteessa tavanomaiseen ihmisen elämän arjen toimintoihin palveluja järjestettäessä.

**6. Onko asiakkaan edun ja maksuttomuuden suhdetta koskeva tarkennus mielestänne kannatettava? (Sosiaalihuoltolain 4 §)**

kyllä

**Voit halutessasi esittää huomioita tai lisätä muutosehdotuksen:**

Tarkennus on välttämätön eri asiakasryhmien yhdenvertaisen kohtelun mahdollistamiseksi. Haastaa hva-alueita järjestämään sosiaalihuoltolain mukaiset palvelut kaikille sopiviksi ja vahvistamaan shl-palvelujen ensisijaisuutta kaikille ihmisille. Muutos haastaa erityishuollon asiakkaita maksamaan yhdenvertaisesti tarvitsemansa terveydenhuollon palvelut sekä varhaiskasvatuksen asiakasmaksut. Hengityshalvausasiakkaille maksettava ylläpitomaksu tulisi hoitaa kelan kautta.

**7. Onko asiakasmaksulain säännöksiä täydentävä niin sanottu suojasäännös mielestänne kannatettava? (Vammaispalvelulain 2 §:n 4 ja 5 momentti)**

kyllä

**Voit halutessasi esittää huomioita tai lisätä muutosehdotuksen:**

Asiakasmaksulain ns. suojasäännöksen täydennys tuo esille sosiaalityön merkityksen ja ammatillisen osaamisen arvioidessa vammaisen henkilön palveluiden järjestämistä ja käyttämistä.

**8. Voit halutessasi esittää muita huomioita esityksestä:**

-

Hallikainen Tarja  
Siun sote - Tarja Hallikainen, palvelujohtaja (perhe- ja  
sosiaalipalvelut/vammaispalvelut)